

ΧΑΡΟΚΟΠΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΚΑΙ ΚΕΝΤΡΟ ΠΛΗΡΟΦΟΡΗΣΗΣ
Τηλ.: 210 9549169-170, Fax : 210 9560161, library@hua.gr

**Αξιολόγηση των Σεμιναρίων Εκπαίδευσης Χρηστών των
πρωτοετών φοιτητών του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου
κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012**

Ιφιγένεια Βαρδακώστα
Βιβλιοθηκονόμος, Msc

Αθήνα 2014

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αξιολόγηση των σεμιναρίων εκπαίδευσης χρηστών των πρωτοετών φοιτητών του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου κατά το ακαδημαϊκό έτος 2011-2012 έχει ως σκοπό να καταγράψει τις απόψεις των συμμετεχόντων σε αυτά, για το σύνολο της διαδικασίας, προκειμένου να επιτευχθούν βελτιωτικές παρεμβάσεις όπου χρειάζεται.

Κατά τη διάρκεια ενός ακαδημαϊκού έτους οργανώνονται σεμινάρια σε 2 χρονικές περιόδους τα οποία απευθύνονται στους πρωτοετείς προπτυχιακούς και μεταπτυχιακούς φοιτητές και είναι υποχρεωτικά όσον αφορά την παρακολούθησή τους.

Η πρώτη χρονική περίοδος αφορά στο χειμερινό εξάμηνο και συγκεκριμένα Οκτώβριο-Νοέμβριο και εφόσον έχει προηγηθεί η έναρξη των μαθημάτων και η έκδοση της κάρτας μέλους (όπου και κατά την παραλαβή της ενημερώνεται ο φοιτητής για τη χρήση της στη ΒΚΠ). Η χρονική αυτή στιγμή επιλέχθηκε και για έναν ακόμη λόγο, αυτόν της σωστής οργάνωσης της όλης διαδικασίας η οποία προϋποθέτει τη συνεργασία με τις γραμματείες των αντίστοιχων τμημάτων όσον αφορά την ενημέρωση για το πρόγραμμα διδασκαλίας του κάθε εξαμήνου.

Η δεύτερη περίοδος διεξαγωγής των σεμιναρίων είναι στο εαρινό εξάμηνο (Μάρτιος – Απρίλιος) λόγω εισαγωγής των πρωτοετών φοιτητών του ΠΜΣ Εκπαίδευση και Πολιτισμός.

Καθώς και στις δύο περιπτώσεις η ακαδημαϊκή κοινότητα ενημερώνεται ποικιλοτρόπως για τη διεξαγωγή των σεμιναρίων (ηλεκτρονικό ταχυδρομείο, πίνακας ανακοινώσεων, κοινωνικά δίκτυα κλπ), ενώ δεν αποκλείονται από την παρακολούθηση και φοιτητές άλλων εξαμήνων εφόσον εκδηλώσουν ενδιαφέρον.

Η διάρκεια των σεμιναρίων είναι δίωρη και χωρίζεται σε δύο ενότητες. Στην πρώτη ενότητα παρουσιάζεται η Βιβλιοθήκη – Κέντρο Πληροφόρησης (ΒΚΠ) ως φυσικό περιβάλλον, ενώ στη δεύτερη, οι φοιτητές μεταβαίνουν στο εργαστήριο υπολογιστών για πρακτική εξάσκηση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης που παρέχει η Βιβλιοθήκη. Λόγω δυσχερειών όμως, κατά την υλοποίηση των σεμιναρίων αυτών δεν κατέστη δυνατή η τήρηση της πρακτικής εξάσκησης κατά τη δεύτερη ώρα διεξαγωγής του σεμιναρίου

Πληροφοριακή Παιδεία και αξιολόγηση εκπαιδευτικών σεμιναρίων στις ακαδημαϊκές βιβλιοθήκες

Σύμφωνα με τα πρότυπα της Association of College and Research Libraries (ACRL, 2000) πληροφοριακή παιδεία ορίζεται ως το σύνολο των ικανοτήτων ενός ατόμου που απαιτούνται για να αναγνωρίσει πότε μια πληροφορία του είναι απαραίτητη και να έχει την ικανότητα να την εντοπίσει, αξιολογήσει, και να χρησιμοποιήσει αποτελεσματικά. Παρεμφερής είναι και ο ορισμός που μας δίνει το βιβλιοθηκονομικό λεξικό ODLIS όπου «πληροφοριακή παιδεία» (information

literacy) ορίζεται ως η δεξιότητα που διαθέτει κανείς προκειμένου να εντοπίσει την πληροφορία που χρειάζεται και περιλαμβάνει την κατανόηση του τρόπου που οι Βιβλιοθήκες είναι οργανωμένες, την εξοικείωση με τις πηγές που αυτές παρέχουν, τα εργαλεία αναζήτησης, τις τεχνικές αναζήτησης αλλά και την κριτική αξιολόγηση των ανακτημένων πληροφοριών.

Η αναγκαιότητα της πληροφοριακής παιδείας γίνεται άμεσα αντιληπτή αν αναλογιστούμε πως στην κοινωνία της πληροφορίας όπου ζούμε σήμερα κατακλυζόμαστε καθημερινά από πληθώρα ατεκμηρίωτης πληροφόρησης. Προς την κατεύθυνση λοιπόν της εκπαίδευσης και ενίσχυσης του κοινού στο θέμα της πληροφοριακής παιδείας βλέπουμε πως κινούνται Βιβλιοθήκες τόσο στο εξωτερικό όσο και στην Ελλάδα παρέχοντας σχετικά σεμινάρια για τον τρόπο αναζήτησης, ανάκτησης και αξιολόγησης των πληροφοριών. Σχετικά παρατηρούμε πως στις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες σε παγκόσμιο επίπεδο είναι κοινή πρακτική η διεξαγωγή σεμιναρίων πληροφοριακής παιδείας με πιο πρόσφατη εξέλιξη την online διεξαγωγή τους (Malliaris, A., 2008). Επιπλέον υπάρχει μια αυξητική τάση σχετικά με την ενσωμάτωση εκμάθησης δεξιοτήτων πληροφοριακής παιδείας σε πανεπιστημιακά προγράμματα διδασκαλίας ή και τη δημιουργία ανεξάρτητων σχετικών προγραμμάτων (Korobili, S. et al., 2008).

Από ελληνικής πλευράς παρατηρούμε υπάρχει μια υστέρηση σε ολοκληρωμένα πακέτα πληροφοριακής εκπαίδευσης καθώς η πλειοψηφία των Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών παρέχει στους χρήστες της κυρίως σεμινάρια τρόπου αναζήτησης και χρήσης του υλικού τους (Korobili, S. et al., 2008) τα οποία συνήθως συνοδεύουν με σχετικό έντυπο ή ηλεκτρονικό εγχειρίδιο. Ενδεικτικά να αναφέρουμε πως επιπλέον των αναφερθέντων η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Πατρών διαθέτει ανοικτό εργαστήριο πληροφοριακής παιδείας που προσφέρει στην πανεπιστημιακή κοινότητα πληροφοριακή εκπαίδευση τόσο σε τάξη όσο και εξ' αποστάσεως παρέχοντας σεμινάρια γύρω από μια ποικιλία θεμάτων πάνω στην έρευνα, την πληροφοριακή παιδεία και την επαγγελματική ανάπτυξη. Η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Κρήτης πραγματοποιεί σεμινάρια καθ' όλη τη διάρκεια του έτους ενώ κατόπιν συνεννόησης με τους διδάσκοντες μπορεί να πραγματοποιεί και σεμινάρια αναζήτησης βιβλιογραφίας για συγκεκριμένες θεματικές ενότητες ακόμα και στην αγγλική γλώσσα, ενώ τέλος ανάλογα θεματικά σεμινάρια παρέχει και η Βιβλιοθήκη του ΑΠΘ, αντίστοιχα προς τις σχολές του Πανεπιστημίου.

Μετά το πέρας των σχετικών σεμιναρίων πληροφοριακής παιδείας που πραγματοποιούνται από τη ΒΚΠ του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου χρήσιμο κρίνεται για λόγους που αναφέρθηκαν να ακολουθεί και σχετική έρευνα αξιολόγησής τους.

2. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

2.1. Εργαλείο Έρευνας

Μέχρι και το ακαδημαϊκό έτος 2010-2011, κατά την διαδικασία της αξιολόγησης, οι συμμετέχοντες στα σεμινάρια συμπλήρωναν έντυπο ερωτηματολόγιο, το οποίο τους διανέμονταν μετά το πέρας αυτών. Κατόπιν διαβούλευσης του προσωπικού και συνεκτιμώντας μια σειρά παραγόντων, αποφασίστηκε το εργαλείο που θα χρησιμοποιηθεί για την αξιολόγηση των ετών 2011-2012 να είναι το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο. Οι παράγοντες, οι οποίοι λήφθηκαν υπόψη ήταν:

- 1) ο αυξημένος όγκος των έντυπων ερωτηματολογίων, που συγκεντρώνονταν σε σχέση με τον περιορισμένο αποθηκευτικό χώρο,
- 2) η χρονοβόρα διαδικασία που απαιτείται για την καταχώρηση των ερωτηματολογίων σε εξειδικευμένο λογισμικό,
- 3) η προσέλκυση και η «μύηση» των νέων φοιτητών στη χρήση της τεχνολογίας και των ερευνητικών εργαλείων,
- 4) η αξιοποίηση εργαλείων ανοιχτής πρόσβασης από τη ΒΚΠ που διατίθενται χωρίς κόστος,
- 5) η εξοικείωση των νέων φοιτητών με τη χρήση των τεχνολογιών που χρησιμοποιεί η ΒΚΠ κατά την ανάπτυξη των υπηρεσιών της.

Η ηλεκτρονική πλατφόρμα που επιλέχτηκε για την διεξαγωγή της έρευνας ήταν η Survey Gizmo (<http://www.surveygizmo.com/>), η οποία αποτελεί ένα δικτυακό λογισμικό ανοιχτής πρόσβασης που προσφέρει παρόμοια εργαλεία έρευνας με ανάλογα προγράμματα επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων, (π.χ. SPSS). Καθ' όλη τη διάρκεια της έρευνας η πλατφόρμα Survey Gizmo δίνει τη δυνατότητα ανάλυσης και επεξεργασίας δεδομένων καθώς και την επιλογή της μορφής και της παρουσίασης της εκάστοτε ερώτησης (π.χ. πίνακες, ραβδογράμματα). Τέλος, ένας ακόμα λόγος επιλογής της συγκεκριμένης πλατφόρμας είναι η επ' αόριστο διατήρηση των δεδομένων, χωρίς να υπάρχει το ενδεχόμενο διαγραφής τους από τη βάση της.

Αναφορικά με τη δομή του ερωτηματολογίου να σημειωθεί πως αποτελείται από 17 ερωτήσεις, εκ των οποίων οι 15 είναι κλειστού και οι 2 ανοικτού τύπου. Οι ερωτήσεις αυτές ομαδοποιούνται σε τρεις ενότητες. Στην *πρώτη* ενότητα ζητούνται κάποια προσωπικά στοιχεία των ερωτηθέντων ώστε να προσδιοριστεί η κοινωνική τους κατάσταση όπως η ηλικία, το φύλο, η (πανεπιστημιακή) ιδιότητα και το τμήμα τους, με ερωτήσεις για τα στοιχεία ταυτότητας (ερ.1 –3). Στη *δεύτερη* ενότητα ζητείται να αποσαφηνιστεί το ευρύτερο επίπεδο γνώσεων των συμμετεχόντων σχετικά με την αναζήτηση πληροφοριών (ερ.4-9). Στην *τρίτη* ενότητα έχουν τοποθετηθεί ερωτήσεις ως προς το σεμινάριο που παρακολούθησαν, ώστε να εξακριβωθούν οι απόψεις των χρηστών τόσο για τις θεματικές ενότητες που παρουσιάστηκαν όσο και για το σύνολο της διεξαγωγής του (ερ.10-13). Τέλος, ως συνέχεια αυτής της ενότητας ακολουθούν οι ερωτήσεις 14 έως 17, στις οποίες οι

φοιτητές μπορούν να αποτυπώσουν όσες αδυναμίες και μειονεκτήματα εντόπισαν κατά τη διάρκεια του προγράμματος π.χ. στη θεματολογία, στις υποδομές.

2.2. Συλλογή Στοιχείων

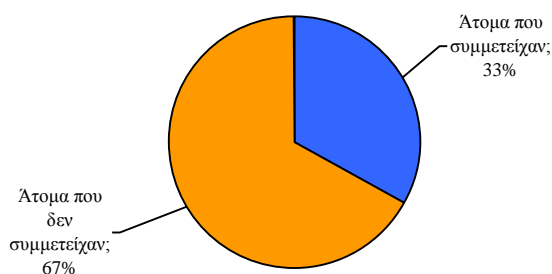
Οι συμμετέχοντες στα σεμινάρια κλήθηκαν μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου να συμμετάσχουν στην έρευνα ενώ είχαν ενημερωθεί για την διεξαγωγή της κατά τη διάρκεια των σεμιναρίων.

Η περίοδος διεξαγωγής της έρευνας διήρκησε για το χειμερινό εξάμηνο από τις 30/11/2011 έως τις 21/12/2011 και για το εαρινό από 7/4/2012 έως 2/5/2012. Κατά το διάστημα αυτό είχε σταλεί υπενθύμιση στους συμμετέχοντες για τη συμπλήρωση του ερωτηματολογίου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομίου.

3. ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

1) Ποσοστό συμμετοχής

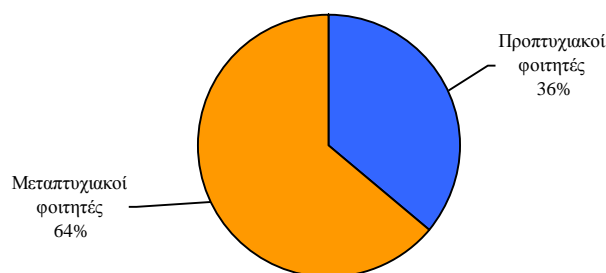
Από τους 276 συμμετέχοντες στα σεμινάρια, οι **91** ανταποκρίθηκαν στην έρευνα, ποσοστό δηλ. **33%** το οποίο δεν μπορεί να θεωρηθεί ικανοποιητικό ιδίως αν συγκριθεί με τα ποσοστά συμμετοχής στα ίδια τα σεμινάρια τα οποία αγγίζουν το 54% των πρωτοετών και 78,4% των μεταπτυχιακών.

Εικ. 1: Συμμετοχή στην έρευνα

2) Δημογραφικά στοιχεία - φοιτητική ιδιότητα δείγματος

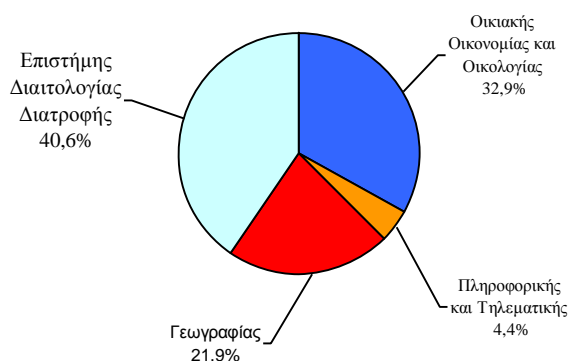
Πιο αναλυτικά το 33% που συμμετείχε στην έρευνα ήταν άνδρες (31 άτομα) και το 66% γυναίκες (60 άτομα) ενώ από το σύνολο του δείγματος, οι μεταπτυχιακοί φοιτητές ήταν 58 (64%) και οι υπόλοιποι προπτυχιακοί φοιτητές 33 (36%) (εικ.2).

Εικ. 2: Φοιτητική ιδιότητα

3) Κατανομή συμμετεχόντων ανά τμήμα

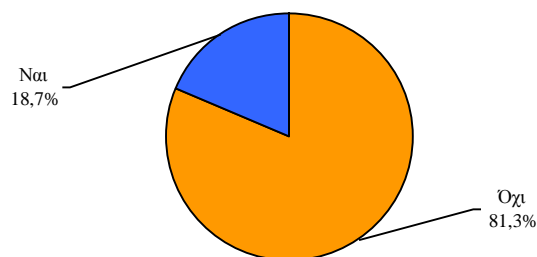
Από τα αποτελέσματα προκύπτει πως στην έρευνα συμμετείχαν φοιτητές από όλα τα τμήματα του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου. Ειδικότερα από το σύνολο των 91 ερωτώμενων το μεγαλύτερο ποσοστό απόκρισης στην έρευνα σημειώνεται από το τμήμα της Επιστήμης Διαιτολογίας Διατροφής (40,6%). Στη συνέχεια ακολουθούν οι φοιτητές και οι μεταπτυχιακοί του τμήματος Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας καταλαμβάνοντας το 32,9% των συμμετεχόντων. Ακολουθεί το ποσοστό συμμετοχής του τμήματος Γεωγραφίας το οποίο αποτελεί το 21,9% του δείγματος ενώ τέλος, ο μικρότερος αριθμός απαντήσεων είναι από το τμήμα Πληροφορικής και Τηλεματικής (4,4%) (εικ.3).

Εικ. 3: Κατανομή συμμετεχόντων ανά τμήμα

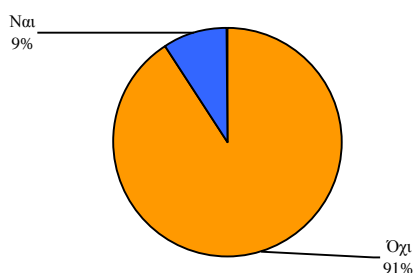
4) Παρακολούθηση ανάλογων σεμιναρίων

Ο σκοπός της ερώτησης αυτής ήταν να αποτυπώσει το επίπεδο εξοικείωσης των ερωτώμενων με παραπλήσια πληροφοριακά σεμινάρια. Τα αποτελέσματα που προέκυψαν έδειξαν πως η συντριπτική πλειοψηφία σε ποσοστό 81,3% (74 άτομα) δεν έχει παρακολουθήσει ξανά αντίστοιχα σεμινάρια (εικ.4).

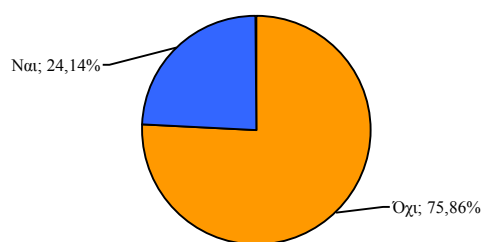

Εικ. 4: Παρακολούθηση ανάλογων σεμιναρίων

Ειδικότερα το 91% (30 ερωτώμενοι) των προπτυχιακών φοιτητών και το 75,86% των μεταπτυχιακών (44 ερωτώμενοι) δεν έχει παρακολουθήσει αντίστοιχα σεμινάρια (Εικ.4α, 4β). Τα ποσοστά αυτά, είναι ενδεικτικά της έλλειψης Βιβλιοθηκών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα αλλά και της σημασίας διεξαγωγής σεμιναρίων πληροφοριακής παιδείας για τους προπτυχιακούς φοιτητές από τις Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες.

Εικ. 4α: Παρακολούθηση ανάλογων σεμιναρίων (προπτυχιακοί φοιτητές)

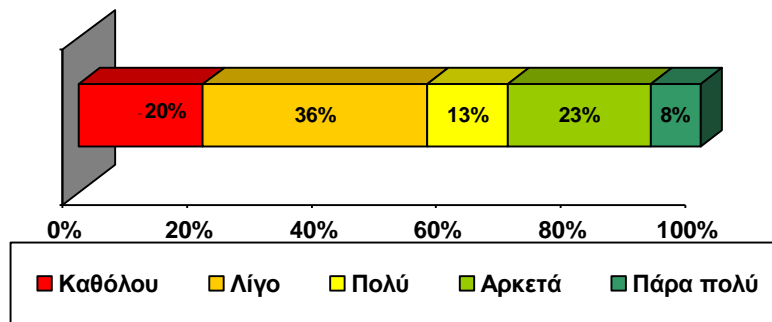

Εικ.4β: Παρακολούθηση ανάλογων σεμιναρίων (μεταπτυχιακοί φοιτητές)

Σε αυτό το σημείο έχοντας ολοκληρωθεί οι δημογραφικές ερωτήσεις ακολουθούν ερωτήσεις σχετικές με την εμπειρία αναζήτησης πληροφοριών.

5) Εμπειρία στη χρήση Βιβλιοθηκών για την αναζήτηση πληροφοριών

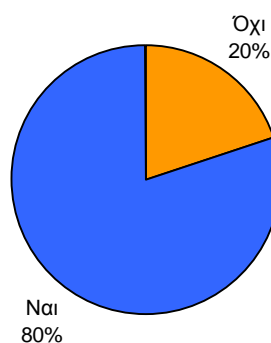
Τα αποτελέσματα, όπως δηλώνει το ακόλουθο γράφημα (εικ.5), φανερώνουν πως η πλειονότητα των συμμετεχόντων δεν έχει αρκετή εμπειρία για αναζήτηση πληροφοριών από τις Βιβλιοθήκες καθώς το 20% δεν τις έχει χρησιμοποιήσει καθόλου και το 36% τις έχει χρησιμοποιήσει λίγο. Αντίθετα, το 13% των ερωτώμενων αναφέρει ότι χρησιμοποιεί πολύ τις Βιβλιοθήκες, το 23% αρκετά και το 8% πάρα πολύ (εικ.5).

Εικ. 5: Εμπειρία στη χρήση Βιβλιοθηκών για αναζήτηση πληροφοριών

6) Επίσκεψη στο χώρο της Βιβλιοθήκης πριν το σεμινάριο

Οι απαντήσεις που συγκεντρώθηκαν είναι ικανοποιητικές, διότι το 80% είχε επισκεφτεί τη βιβλιοθήκη προτού πραγματοποιηθούν τα σεμινάρια σε αντίθεση με το 20% που δεν την είχε επισκεφτεί. Το αποτέλεσμα αυτό είναι ενθαρρυντικό, καθώς μπορεί να ερμηνευθεί πως οι περισσότεροι φοιτητές του Χαροκοπείου Πανεπιστημίου επιθυμούν να γνωρίσουν το χώρο της βιβλιοθήκης από μόνοι τους, ώστε να ενημερωθούν για τις υπηρεσίες που παρέχει. Συσχετίζεται επίσης με το γεγονός ότι τα σεμινάρια πραγματοποιούνται μετά την έναρξη των μαθημάτων και οι διδάσκοντες έχουν κατευθύνει τους φοιτητές στη ΒΚΠ προς αναζήτηση υλικού για τις εργασίες τους (εικ.6).

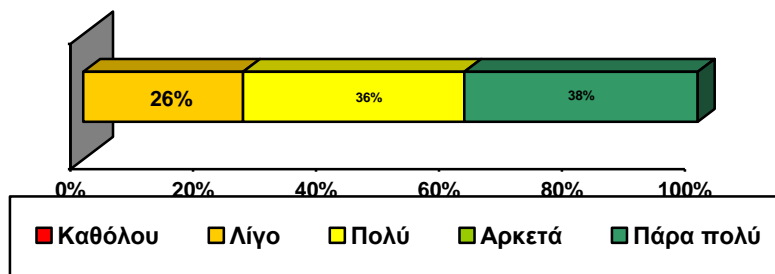
Εικ.6: Επίσκεψη στη Βιβλιοθήκη πριν το σεμινάριο

7) Εμπειρία στη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών

Οι περισσότεροι (38%) απάντησαν ότι γνωρίζουν σε πάρα πολύ καλό βαθμό να αναζητούν πληροφορίες στο διαδίκτυο, το 36% δήλωσε σε πολύ καλό βαθμό και σε

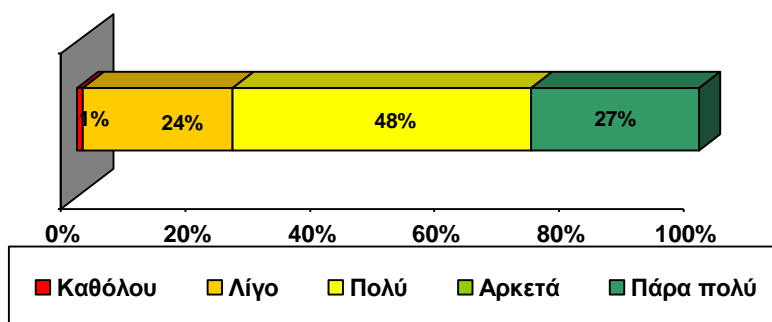
λιγότερο βαθμό το 26%. Τέλος κανένας ερωτώμενος δεν απάντησε πως δεν ξέρει καθόλου να αναζητά πληροφορίες (Εικ.7).

Εικ. 7: Εμπειρία στη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών

8) Ευκολία στην αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο

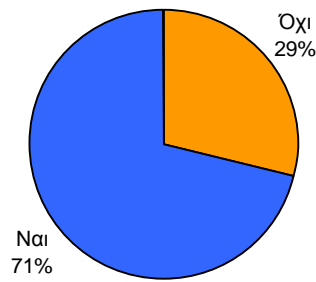
Η ερώτηση αυτή συμπληρώνει την προηγούμενη σχετικά με την αναζήτηση πληροφοριών. Συγκεκριμένα από το σύνολο των 90 ερωτώμενων που απάντησαν την συγκεκριμένη ερώτηση το 27% δήλωσε ότι είναι πάρα πολύ εύκολο να αναζητήσει πληροφορίες, το 48% πως είναι πολύ εύκολο, το 24% ότι είναι λίγο εύκολο και μόνο το 1% αποκρίθηκε πως δεν έχει τις απαραίτητες γνώσεις και δεν του είναι εύκολο να αναζητήσει τις πληροφορίες που καλύπτουν τις ανάγκες του. (Εικ.8). Οι απαντήσεις αυτές συσχετίζονται με την διεύρυνση της χρήσης της νέας τεχνολογίας.

Εικ. 8: Ευκολία στην αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο

9) Χρήση του διαδικτυακού τόπου της Βιβλιοθήκης

Στην ερώτηση αυτή απάντησαν οι 90 από τους 91 ερωτώμενους με το 71% να απαντά καταφατικά, έναντι του 29% που απάντησε πως δεν έχει χρησιμοποιήσει το δικτυακό τόπο της βιβλιοθήκης (Εικ.9).

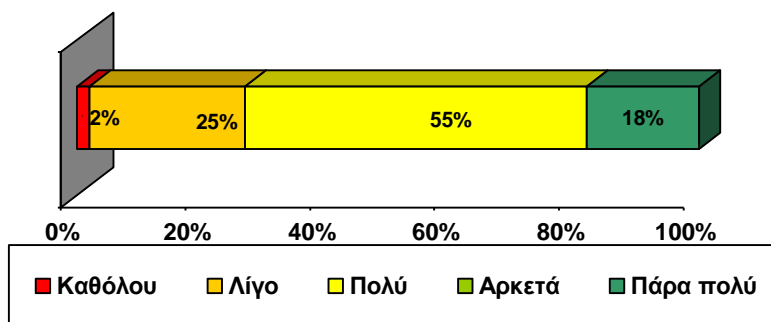

Εικ. 9: Χρήση διαδικτυακού τόπου Βιβλιοθήκης

Οι ακόλουθες ερωτήσεις αναφέρονται εξ' ολοκλήρου στο σεμινάριο εξετάζοντας τόσο το περιεχόμενό του όσο και το αποτέλεσμα που είχαν στους χρήστες, που το παρακολούθησαν.

10) Ικανοποίηση από το σεμινάριο

Από τα αποτελέσματα που συγκεντρώθηκαν φαίνεται πως πολύ μεγάλο μέρος των χρηστών είναι ικανοποιημένο μετά την περάτωση του σεμιναρίου. Συγκεκριμένα το 18% δήλωσε πάρα πολύ ικανοποιημένο και το 55% πολύ ικανοποιημένο. Από την άλλη πλευρά το 25% έμεινε λίγο ικανοποιημένο ενώ μόνο το 2% δεν αισθάνθηκε καθόλου ικανοποιημένο από το σεμινάριο (εικ.10).

Εικ.10: Ικανοποίηση από το σεμινάριο

11) Θεματική ενότητα που σας ενδιαφέρει περισσότερο με σειρά προτεραιότητας.

Ειδικότερα, από το σύνολο των συμμετεχόντων σε αυτή την ερώτηση διαπιστώνεται πως πρώτη σε εκδήλωση ενδιαφέροντος έρχεται η *Αναζήτηση Υλικού*, ακολουθεί η πρόσβαση στο δίκτυο *HEALINK*, μετά τα *Ηλεκτρονικά περιοδικά*, οι *Βάσεις*

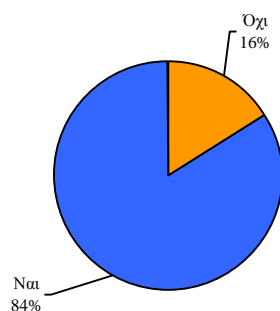
Δεδομένων, οι Ηλεκτρονικές Πηγές Πληροφόρησης και οι Πτυχιακές Εργασίες ενώ τελευταίο έρχεται το ενδιαφέρον για τον Διαδανεισμό Άρθρων.
Στον παρακάτω πίνακα είναι ταξινομημένα με αύξοντα αριθμό οι προτιμήσεις των ερωτηθέντων:

Θεματική Ενότητα	Συνολική κατάταξη
Αναζήτηση υλικού (Web Opac)	1
Heal Link	2
Ηλεκτρονικά περιοδικά	3
Βάσεις Δεδομένων	4
Πηγές πληροφόρησης (Ζέφυρος, Αργώ...)	5
Πτυχιακές εργασίες	6
Διαδανεισμός άρθρων	7

Πίν. 1: Προτιμήσεις των ερωτηθέντων

12) Κάλυψη πληροφοριακών αναγκών από τις προαναφερθείσες ενότητες. Αναφορά ενότητων που πιθανών δεν καλύφθηκαν επαρκώς

Στο πρώτο σκέλος της ερώτησης για το αν κάλυψαν οι ενότητες της ερώτησης 11 τις ανάγκες τους, απάντησαν συνολικά 50 ερωτώμενοι, από τους οποίους αποκρίθηκαν καταφατικά οι 42 (84%).

Εικόνα 11: Κάλυψη πληροφοριακών αναγκών από υπάρχουσες ενότητες

Ενότητες που δεν καλύφθηκαν επαρκώς

Οι υπόλοιποι συμμετέχοντες που σημείωσαν πως δεν καλύφθηκαν ήταν 8 (16%). Τα σχόλια τους ήταν πως έπρεπε να γίνει εκτενέστερη αναφορά στη Heal-link και τη Scopus ενώ παρατήρησαν έλλειψη περιοδικών σχετικών με την πληροφορική και τηλεματική (Πίν.2).

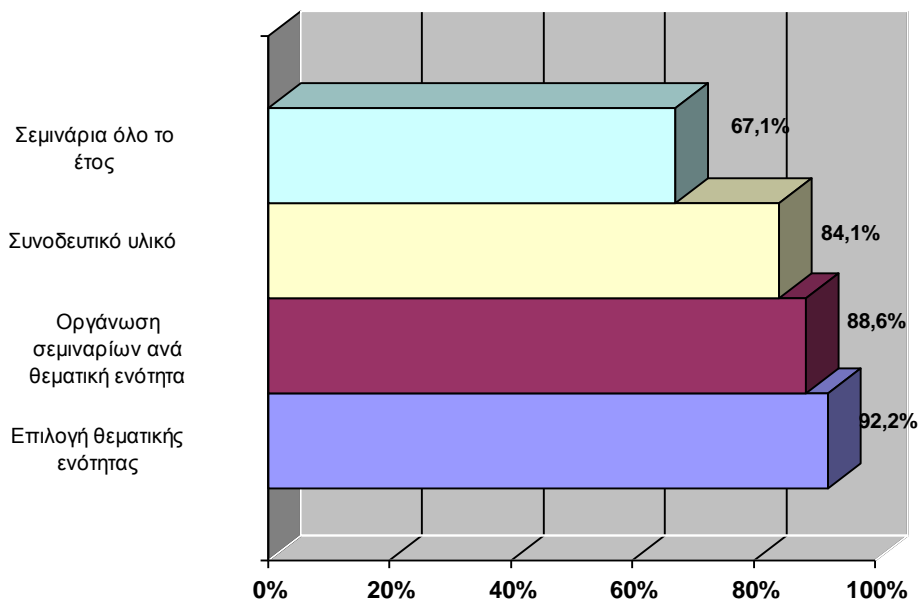
Φύλο	Count	Comment
------	-------	---------

Άνδρας	12	Ναι
	1	Θα πρέπει να δοθεί περισσότερη λεπτομέρεια στο πως βρίσκεis ένα άρθρο από Heal-link (scopus) και σε άλλες βάσεις δεδομένων...
	1	Δεν υπάρχει υλικό σε περιοδικά σχετικό με το τμήμα Πληροφορικής & τηλεματικής
Γυναίκα	22	Ναι
	1	οχι. 3,4,5,6,7
	1	ΝΑΙ ΑΛΛΑ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ ΑΠΟ ΤΟΝ ΚΑΘΕ ΦΟΙΤΗΤΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΟΥ ΑΚΟΛΟΥΘΕΙ Η ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ.
	1	Heal link
	1	δεν έχετε scopus
TOTAL	40	

Πίν.2: Ενότητες που ήθελαν περισσότερη κάλυψη κατά τους ερωτώμενους

13) Προτάσεις για βελτίωση

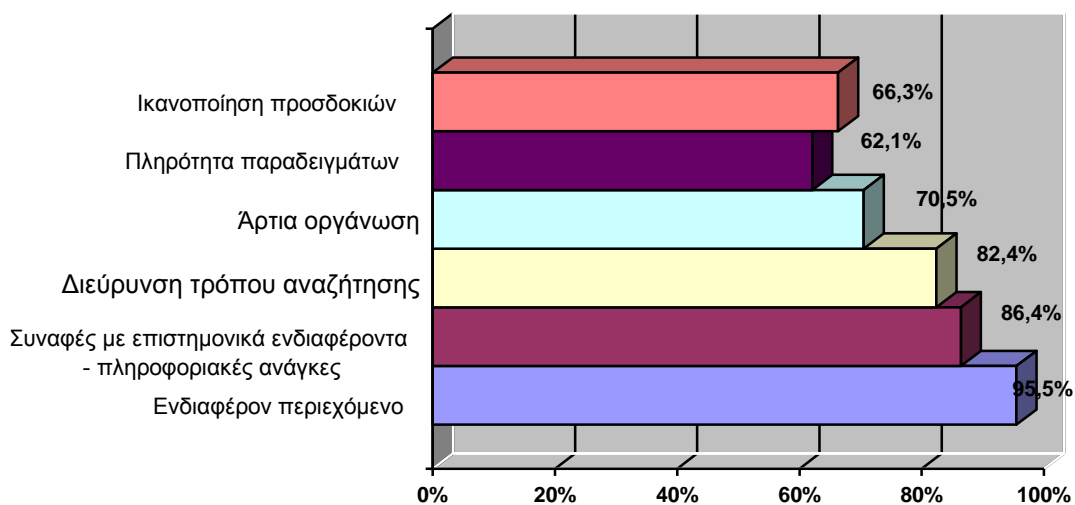
Στην παρακάτω ενότητα δίνονται κάποιες προτάσεις, που κρίθηκαν χρήσιμες, ώστε να διευκρινισθεί σε τι βαθμό οι συμμετέχοντες θα ενδιαφέρονταν για κάποιες βελτιώσεις του σεμιναρίου. Οι περισσότεροι (92.2%) ανέδειξαν ότι θα επιθυμούσαν να επιλέγουν να παρακολουθούν τις συναφείς με τις ανάγκες τους θεματικές ενότητες. Η επόμενη πρόταση που επιλέχθηκε από πολλούς (88.6%) είναι η οργάνωση σεμιναρίων ανά θεματική ενότητα, πιθανότατα γιατί αυτοί οι χρήστες έχουν προσδιορίσει τις πληροφοριακές τους ανάγκες και τις αδυναμίες τους και θα τους βοηθούσε να επικεντρωθούν σε αυτές. Στη συνέχεια αρκετοί (84.1%) εξέφρασαν την επιθυμία να τους παρέχεται συνοδευτικό υλικό με τις θεματικές ενότητες που παρακολούθησαν. Τέλος, ικανοποιητικό ποσοστό ερωτώμενων (67.1%) δήλωσε ότι θα τους ενδιέφερε να διεξάγονται σεμινάρια καθ' όλη τη διάρκεια του ακαδημαϊκού έτους (εικ.12).

Εικ. 12: Προτάσεις βελτιώσεων

14) Εντυπώσεις σεμιναρίου

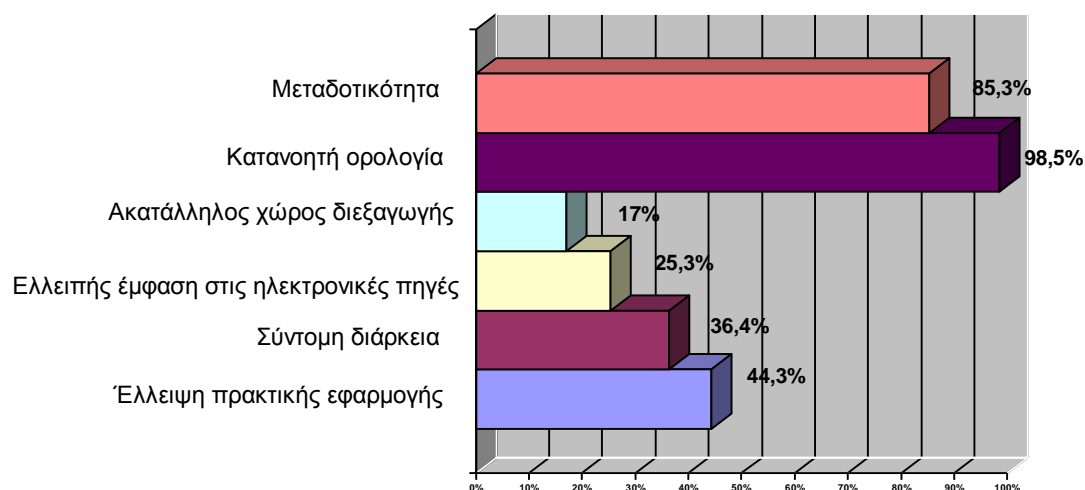
Σε αυτήν την ερώτηση ζητήθηκε από τους συμμετέχοντες να επιλέξουν όποιες προτάσεις θεωρούν ότι αντιπροσωπεύουν το σεμινάριο. Το 95,5% σημείωσε πως βρίσκει ενδιαφέρον το περιεχόμενο του σεμιναρίου. Το 86,4% επισήμανε ότι είναι συναφές με τα επιστημονικά ενδιαφέροντα και τις πληροφοριακές του ανάγκες. Μεγάλο ποσοστό (82,4%) ανέφερε ότι διευρύνθηκε ο τρόπος με τον οποίο αναζητά πληροφορίες. Επόμενο χαρακτηριστικό που επισημάνθηκε ήταν η άρτια οργάνωση του σεμιναρίου (70,5%). Στη συνέχεια, το 62,1% παραδέχτηκε ότι ήταν ικανοποιητική η πληρότητα των παραδειγμάτων που παρουσιάστηκαν και τέλος το 66,3% δήλωσε πως η παρακολούθηση του σεμιναρίου κάλυψε τις προσδοκίες του (εικ.13).

Εικ. 13: Εντυπώσεις σεμιναρίου

15) Πλεονεκτήματα - μειονεκτήματα στην οργάνωση του σεμιναρίου

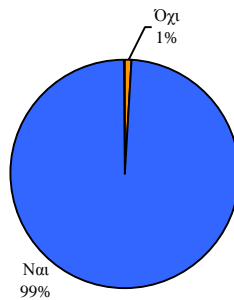
Στην ερώτηση αυτή οι ερωτώμενοι κλήθηκαν να σημειώσουν τα μειονεκτήματα που εντόπισαν κατά τη διεξαγωγή του σεμιναρίου. Να σημειωθεί ότι τα μειονεκτήματα αναλύονται σε ιεραρχική σειρά σύμφωνα με τα ποσοστά τους λαμβάνοντας υπόψη το ΝΑΙ/ΟΧΙ της κάθε απάντησης. Έτσι το 44,3% τόνισε πως σημαντικό αρνητικό σημείο ήταν η έλλειψη πρακτικής εφαρμογής των όσων ειπώθηκαν κατά τη διάρκεια του σεμιναρίου. Ακόλουθο αρνητικό ήταν η σύντομη διάρκεια, που είχε το σεμινάριο (36,4%) και το γεγονός πως δεν δόθηκε η απαραίτητη έμφαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης (25,3%). Στη συνέχεια, επισημάνθηκε από μερικούς ερωτώμενους (17%) πως ο χώρος διεξαγωγής δεν ανταποκρινόταν στις ανάγκες του σεμιναρίου. Τέλος, από την ανάλυση των αποτελεσμάτων του ερωτήματος εντοπίστηκαν κάποια προτερήματα που αφορούν κυρίως την εισηγήτρια, που παρουσιάζει τα σεμινάρια. Συγκεκριμένα, το μεγαλύτερο ποσοστό αξιολόγησε ότι δεν χρησιμοποιήθηκε εξεζητημένη ορολογία (98,5%) ενώ επίσης, πολλοί (85,3%) με την απάντησή τους υποστήριξαν το γεγονός ότι υπήρξε μεταδοτικότητα (εικ.14).

Εικ. 14: Προτερήματα - μειονεκτήματα σεμιναρίου

16) Κατανόηση θεματολογίας του σεμιναρίου

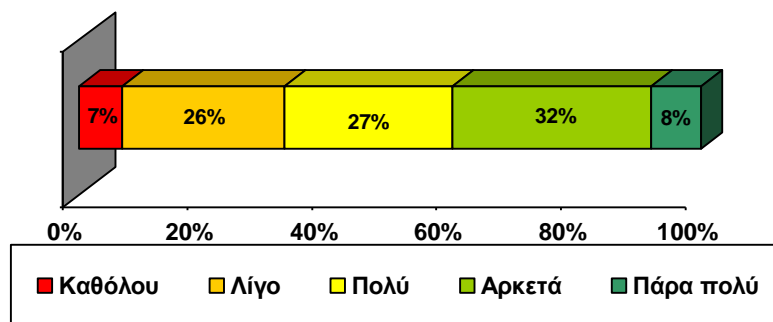
Η συντριπτική πλειοψηφία των απαντήσεων με ποσοστό 99% (90) αξιολόγησε ως κατανοητή τη συνολική δομή του σεμιναρίου. Ωστόσο, υπήρξε και ένα μικρό ποσοστό 1% που σημείωσε πως δεν ήταν σαφές το περιεχόμενο του σεμιναρίου (εικ.15).

Εικ. 15: Κατανόηση θεματολογίας σεμιναρίου

17) Βελτίωση δεξιοτήτων αναζήτησης πληροφοριών

Μέσω αυτής της ερώτησης κλήθηκαν οι ερωτώμενοι να εισέλθουν σε μια διαδικασία αυτό-αξιολόγησης, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ωφελήθηκαν από την παρακολούθηση του σεμιναρίου και σε ποιο βαθμό. Από τους 90 συμμετέχοντες μόλις οι 7 (8%) δήλωσαν ότι βελτιώθηκαν «πάρα πολύ». Τη μεγαλύτερη συγκέντρωση (32%) έχει η απάντηση «αρκετά» και ακολουθεί η απάντηση «πολύ» με 27%. Από τα παραπάνω προκύπτει πως συνολικά το 67% των φοιτητών, που παρακολούθησαν τα σεμινάρια, θεωρεί ότι επωφελήθηκε από τη διαδικασία αυτή σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό. Παραμένει όμως, το υπόλοιπο 35.6% που έκρινε πως δεν βελτιώθηκε ιδιαίτερα από το σεμινάριο ή και καθόλου. Ειδικότερα, το 26% δήλωσε ότι ωφελήθηκε σε μικρό βαθμό (λίγο) ενώ το 7%, πως η όλη συμμετοχή του στο σεμινάριο δεν του προσέφερε περισσότερα προσόντα από τα ήδη υπάρχοντα (εικ.16).

Εικ. 16: Βελτίωση δεξιοτήτων αναζήτησης πληροφοριών

ΣΥΝΟΨΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

Στην έρευνα σύμφωνα με τα αποτελέσματα, μετείχε μικρότερος αριθμός φοιτητών από αυτόν που παρακολούθησε την εκπαιδευτική διαδικασία με αντιπροσωπευτική πλειοψηφία των μεταπτυχιακών φοιτητών του τμήματος ΕΔΔ ακολουθούμενο από αυτόν της ΟΟΟ.

Η αξιολόγηση με ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο ήταν η πρώτη φορά που πραγματοποιήθηκε από την ΒΚΠ και ενδεχομένως οι πρωτοετείς φοιτητές να μην ήταν εξοικειωμένοι ακόμα με αυτές τις μεθόδους και τη χρήση τους. Εξάλλου, οι συμμετέχοντες στην πλειοψηφία τους δεν είχαν παρακολουθήσει στο παρελθόν ανάλογα σεμινάρια. Τα ποσοστά που δηλώνονται είναι ενδεικτικά της έλλειψης βιβλιοθηκών στο ελληνικό εκπαιδευτικό σύστημα το οποίο δεν ενισχύει το θεσμό των σχολικών βιβλιοθηκών. Παρότι μεγάλος αριθμός ακαδημαϊκών βιβλιοθηκών οργανώνουν σεμινάρια εκπαίδευσης (Παν.Θεσσαλίας, Πάντειο Παν/μιο, ΑΤΕΙΘ κ.ά) εν τούτοις ο μη υποχρεωτικός πάντα χαρακτήρας παρακολούθησής τους δεν ενισχύει και δεν προτρέπει τους φοιτητές στην παρακολούθησή τους. Σχετικά να αναφέρουμε πως η Βιβλιοθήκη του Πανεπιστημίου Μακεδονίας προκειμένου να επιτύχει αυξημένο ποσοστό παρακολούθησης των εν λόγω σεμιναρίων τα πραγματοποιεί στα αμφιθέατρα διδασκαλίας, και όχι στο χώρο της, αντί κάποιου υποχρεωτικού μαθήματος που θα διεξαγόταν κανονικά εκείνη τη στιγμή, πρακτική που συμπληρωματικά ακολουθεί και η Βιβλιοθήκη του Παντείου Πανεπιστημίου.

Επιπλέον και η ίδια η φύση των σεμιναρίων φαίνεται πως αμφισβητείται από σχετική βιβλιογραφία καθώς στην πλειοψηφία τους μένουν προσκολλημένα στο να εκπαιδεύουν τους χρήστες στον τρόπο χρήσης των βιβλιοθηκονομικών εργαλείων παρά στο να παρέχουν μια γενικότερη πληροφοριακή παιδεία, χρήσιμη και εκτός του πανεπιστημιακού χώρου (Chen, K., Lin P., 2011).

Συνακόλουθα των υψηλών ποσοστών στην έλλειψη εκπαίδευσης χρηστών είναι και τα αποτελέσματα για την εμπειρία στη χρήση των βιβλιοθηκών, την οποία η πλειοψηφία χαρακτηρίζει «πολύ λίγη».

Το ότι το διαδίκτυο πλέον αποτελεί μέρος της καθημερινότητας των νέων επιβεβαιώνεται από την πλειοψηφία των συμμετεχόντων οι οποίοι δηλώνουν ότι *γνωρίζουν σε πολύ καλό βαθμό να αναζητούν πληροφορίες, χωρίς όμως αυτό να σημαίνει πως γνωρίζουν να εντοπίζουν, να επιλέγουν και να αξιολογούν σωστά τα ανακτημένα αποτελέσματα, γεγονός που επιβεβαιώνεται στην έρευνα με την λανθασμένη εντύπωση πως η Βιβλιοθήκη δεν παρέχει πρόσβαση στην βάση βιβλιογραφικών αναφορών SCOPUS και πως δεν διαθέτει περιοδικά σχετικά με το τμήμα Πληροφορικής (Πίν.2)*

Όσον αφορά τη διενέργεια του σεμιναρίου οι απαντήσεις που μας δόθηκαν από τους συμμετέχοντες ενισχύουν την πεποίθησή μας για τη σημασία τους.

Η αναζήτηση υλικού μέσα από τον OPAC και το Heal-Link αποτελούν τις θεματικές ενότητες που ενδιαφέρουν περισσότερο τους χρήστες δημιουργώντας έτσι την υποχρέωση στη ΒΚΠ για διατήρηση της υψηλής ποιότητας του online καταλόγου για την αναζήτηση του έντυπου υλικού και την διαρκή πρόσβαση στο ηλεκτρονικό.

Έτσι η τήρηση του καταλόγου σε υψηλά βιβλιογραφικά επίπεδα και η συνεχής ενημέρωση της συλλογής αποτελεί καθημερινή δραστηριότητα του προσωπικού της ΒΚΠ.

Η έλλειψη πρακτικής εξάσκησης του σεμιναρίου που προέκυψε λόγω τεχνικών δυσχερειών έγινε αντιληπτή και κατεγράφη αρνητικά από τους συμμετέχοντες.

Ως προς τις προτάσεις των συμμετεχόντων στο σεμινάριο σημαντική είναι η επιθυμία τους για την οργάνωση θεματικών σεμιναρίων, την παροχή συνοδευτικού υλικού και την διεξαγωγή τους καθ' όλο το έτος, πρακτικές που ήδη εφαρμόζονται από άλλες Ακαδημαϊκές Βιβλιοθήκες όπως αναφέραμε και θα πρέπει να ληφθούν υπόψη στον μελλοντικό προγραμματισμό.

Κλείνοντας να αναφέρουμε την συνολική θετική εικόνα που αποκόμισαν οι συμμετέχοντες καθώς προέκριναν το ενδιαφέρον και συναφές με τα ενδιαφέροντα τους περιεχόμενο, τη διεύρυνση της πληροφοριακής τους παιδείας, την κατανοητή θεματολογία και ορολογία, και την μεταδοτικότητα. Ιδιαίτερα δε οι τελευταίες διαπιστώσεις επιδοκιμάζουν το παραχθέν έργο του σεμιναρίου πληροφοριακής παιδείας και μας δίνουν το κίνητρο να συνεχίσουμε την ποιοτική εργασία με παράλληλη βελτιστοποίηση της καθώς θα έχουν ληφθεί υπόψη οι δηλωθείσες πληροφοριακές ανάγκες του κοινού μας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Α'

Συγκεντρωτικός πίνακας απαντήσεων του ερωτηματολογίου της έρευνας:

1	Ποσοστό συμμετοχής	33%												
2	Ποια είναι η ιδιότητά σας στο Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο;	Μεταπτυχιακοί 64% Προπτυχιακοί 36%												
3	Αν είστε φοιτητής/τρια, μεταπτυχιακός φοιτητής/τρια, σε ποιο τμήμα του Χαροκοπέιου Πανεπιστημίου ανήκετε;	Επιστήμης Διαιτολογίας Διατροφής 40,6% Οικιακής Οικονομίας και Οικολογίας 32,9% Γεωγραφίας 21,9% Πληροφορικής και Τηλεματικής 4,4%												
4	Έχετε παρακολουθήσει ανάλογα σεμινάρια στο παρελθόν;	Ναι 18,7%, προπτ.9% μετ. 24,14% Όχι 81,3%, προπτ.91% μετ.75,86%												
5	Έχετε εμπειρία στη χρήση Βιβλιοθηκών για την αναζήτηση πληροφοριών;	Καθόλου 20% Λίγο 36% Πολύ 13% Αρκετά 23% Πάρα πολύ 8%												
6	Πριν από το σεμινάριο είχατε επισκεφτεί το χώρο της Βιβλιοθήκης;	Ναι 80% Όχι 20%												
7	Έχετε εμπειρία στη χρήση του διαδικτύου για την αναζήτηση πληροφοριών;	Λίγο 26% Πολύ 36% Πάρα πολύ 38%												
8	Πιστεύετε ότι είναι εύκολο να αναζητήσετε πληροφορίες στο διαδίκτυο;	Καθόλου 1% Λίγο 24% Πολύ 48% Πάρα πολύ 27%												
9	Έχετε χρησιμοποιήσει τον δικτυακό τόπο της βιβλιοθήκης;	Ναι 71% Όχι 29%												
10	Μείνατε ικανοποιημένοι από το σεμινάριο;	Καθόλου 2% Λίγο 25% Πολύ 55% Πάρα πολύ 18%												
11	Ποια θεματική ενότητα σας ενδιαφέρει περισσότερο;	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Item</th> <th>Total Score¹</th> <th>Overall Rank</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>Αναζήτηση υλικού (Web Opac)</td> <td>312</td> <td>1</td> </tr> <tr> <td>Heal Link</td> <td>270</td> <td>2</td> </tr> <tr> <td>Ηλεκτρονικά</td> <td>256</td> <td>3</td> </tr> </tbody> </table>	Item	Total Score ¹	Overall Rank	Αναζήτηση υλικού (Web Opac)	312	1	Heal Link	270	2	Ηλεκτρονικά	256	3
Item	Total Score ¹	Overall Rank												
Αναζήτηση υλικού (Web Opac)	312	1												
Heal Link	270	2												
Ηλεκτρονικά	256	3												

		<table border="1"> <tbody> <tr> <td>περιοδικά</td> <td></td> <td></td> </tr> <tr> <td>Βάσεις Δεδομένων</td> <td>255</td> <td>4</td> </tr> <tr> <td>Πηγές πληροφόρησης (Ζέφυρος, Αργώ...)</td> <td>224</td> <td>5</td> </tr> <tr> <td>Πτυχιακές εργασίες</td> <td>202</td> <td>6</td> </tr> <tr> <td>Διαδανεισμός άρθρων</td> <td>196</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">Total Respondents: 72</td> </tr> <tr> <td colspan="3" style="text-align: center;">¹ Score is a weighted calculation. Items ranked first are valued higher than the following ranks, the score is the sum of all weighted rank counts.</td> </tr> </tbody> </table>	περιοδικά			Βάσεις Δεδομένων	255	4	Πηγές πληροφόρησης (Ζέφυρος, Αργώ...)	224	5	Πτυχιακές εργασίες	202	6	Διαδανεισμός άρθρων	196	7	Total Respondents: 72			¹ Score is a weighted calculation. Items ranked first are valued higher than the following ranks, the score is the sum of all weighted rank counts.		
περιοδικά																							
Βάσεις Δεδομένων	255	4																					
Πηγές πληροφόρησης (Ζέφυρος, Αργώ...)	224	5																					
Πτυχιακές εργασίες	202	6																					
Διαδανεισμός άρθρων	196	7																					
Total Respondents: 72																							
¹ Score is a weighted calculation. Items ranked first are valued higher than the following ranks, the score is the sum of all weighted rank counts.																							
12	Οι ενότητες που σημειώνονται στην ερώτηση 11 κάλυψαν τις απορίες σας; Ναι/Όχι. Αν όχι, ποιες ενότητες θεωρείται ότι δε σας κάλυψαν;	Ναι 84% Όχι 16% Και εικ.12β σελ.8																					
13α	Θα επιθυμούσατε ανάλογα σεμινάρια να πραγματοποιούνται συστηματικά όλο το ακαδημαϊκό έτος;	Ναι 67.1% Όχι 32,9%																					
13β	Θα βοηθούσε η οργάνωση σεμιναρίων σε επιμέρους θεματικές ενότητες;	Ναι 88.6% Όχι 11,4%																					
13γ	Θα θέλατε να επιλέγετε τις θεματικές ενότητες, στις οποίες να συμμετέχετε, ανάλογα με τις ιδιαίτερες ανάγκες σας;	Ναι 92.2% Όχι 7,8%																					
13δ	Θα θέλατε να σας διανέμεται συνοδευτικό υλικό σχετικά με τις θεματικές ενότητες που παρακολουθήσατε;	Ναι 84.1% Όχι 15,9%																					
14α	Ενδιαφέρον ως προς το περιεχόμενο	Ναι 95,5% Όχι 4,5%																					
14β	Πολύ καλά οργανωμένο	Ναι 70,5% Όχι 29,5%																					
14γ	Ανταποκρίθηκε επιτυχώς στις προσδοκίες σας	Ναι 66,3% Όχι 33,7%																					
14δ	Πληρότητα ως προς το είδος των παραδειγμάτων που παρουσιάστηκαν	Ναι 62.1% Όχι 37,9%																					

14ε	Διευρύνθηκε ο τρόπος με τον οποίο αναζητάτε τις πληροφορίες	Ναι 82,4% Όχι 17,6%
14στ	Ήταν σχετικό με τα επιστημονικά σας ενδιαφέροντα και τις πληροφοριακές σας ανάγκες	Ναι 86,4% Όχι 13,6%
15α	Χρήση εξεζητημένης ορολογίας	Ναι 1,5% να ελεγχθεί Όχι 98,5%
15β	Έλλειψη πρακτικής εφαρμογής	Ναι 44.3% να ελεγχθεί Όχι 55,7%
15γ	Σύντομη διάρκεια του σεμιναρίου	Ναι 36.4% Όχι 63,6%
15δ	Μεγαλύτερη έμφαση στις ηλεκτρονικές πηγές πληροφόρησης	Ναι 25,3% Όχι 74,7%
15 ^ε	Έλλειψη μεταδοτικότητας	Ναι 14,7% να ελεγχθεί Όχι 85,3%
15στ	Χώρος διεξαγωγής του σεμιναρίου	Ναι 17% Όχι 83%
16	Ήταν κατανοητή η θεματολογία του σεμιναρίου;	Ναι 99% Όχι 1%
17	Μετά το πέρας του σεμιναρίου αισθάνεστε ότι οι γνώσεις σας ως προς την αναζήτηση πληροφοριών έχουν βελτιωθεί;	Καθόλου 7% Λίγο 26% Πολύ 27% Αρκετά 32% Πάρα πολύ 8%

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ACRL (2000). Information literacy competency standards for higher education, ACRL: Chicago

<http://www.ala.org/acrl/sites/ala.org.acrl/files/content/standards/standards.pdf>

Chen, K. and Lin P. (2011). Information literacy in university library user education. *Aslib Proceedings*, 63 (4). <http://www.emeraldinsight.com/journals.htm?issn=0001-253x&volume=63&issue=4&articleid=1937643&show=pdf>

Malliari, A. and Nitsos, I. (2008). Contribution of an information literacy programme to the education process: The case of a Greek academic library. *Library Management* 29 (8/9) www.emeraldinsight.com/0143-5124.htm

ODLIS: Online Dictionary for Library and Information Science

<http://www.abc-clio.com/ODLIS/searchODLIS.aspx>

Korobili, S. (et al.) (2008). Information literacy paradigm in academic libraries in Greece and Cyprus, *Reference Services Review*, 36 (2)
www.emeraldinsight.com/0090-7324.htm

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Θερμές ευχαριστίες στην κ. Σοφία Αξωνίδη η οποία κατά τη διάρκεια της πρακτικής της άσκησης ασχολήθηκε με το ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο, συμμετείχε στη βελτίωση των ερωτήσεων του παρόντος ερωτηματολογίου και συνέβαλε στην πρώτη καταγραφή των αποτελεσμάτων.

Αξίζει επίσης να αναφερθεί η σημαντική συμβολή του κ. Γιώργου Κανλή, βιβλιοθηκονόμου της ΒΚΠ στην ολοκλήρωση της καταγραφής των αποτελεσμάτων, καθώς και όλου του προσωπικού της υπηρεσίας ΒΚΠ στην υλοποίηση των σεμιναρίων.